

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

สรุปการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

ผู้วิจัยนำองค์ประกอบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มาสร้างรูปแบบของการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย หลักการ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพศึกษา และกระบวนการบริหารเครือข่าย ส่วนที่ 3 ส่วนเงื่อนไขความสำเร็จ ตรวจสอบความเหมาะสมโดยจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) และผู้วิจัยจัดทำคู่มือการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

ผู้วิจัยทดลองใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ โดยจัดประชุมเพื่ออธิบายให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และดำเนินการตามรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ในปีการศึกษา 2561 และปีการศึกษา 2562 เก็บข้อมูลผลการดำเนินงาน และความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ โดยใช้แบบสอบถาม แล้วสรุปผลการทดลองใช้ และข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลผลประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ โดยใช้แบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ และสรุปผลการประเมินรูปแบบ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ผู้วิจัยสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารเครือข่ายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1.2.1 การกำหนดสมาชิกเครือข่าย
- 1.2.2 คุณลักษณะที่ดีของสมาชิก และผู้นำเครือข่าย
- 1.2.3 การประสานงานเครือข่าย
- 1.2.4 ขอบข่าย และภารกิจความร่วมมือ
- 1.2.5 การปฏิบัติงาน และการประเมินผล

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

2.1 รูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย หลักการ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพศึกษา และกระบวนการบริหารเครือข่าย ส่วนที่ 3 ส่วนเงื่อนไขความสำเร็จ ดังรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ส่วนนำ หมายถึง ส่วนแรกของรูปแบบที่กล่าวถึงหลักการ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

1) หลักการของรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ หมายถึง ความรู้ ความคิด ความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารเครือข่ายที่นำไปสู่การกำหนดองค์ประกอบ และแนวทางการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบนั้น ๆ

2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ หมายถึง ความมุ่งหมาย และประโยชน์ของการบริหารเครือข่ายที่เกิดขึ้นในโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านคุณภาพนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และผลการเข้าร่วมกิจกรรมการประกวด การแข่งขันทักษะทางวิชาการของนักเรียน

2.1.2 เนื้อหา หมายถึง ส่วนที่อธิบายถึงองค์ประกอบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพศึกษา จุดมุ่งหมาย แนวทางการพัฒนา ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละองค์ประกอบ และกระบวนการบริหารเครือข่าย

1) องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพศึกษา หมายถึง องค์ประกอบในรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การกำหนดสมาชิกเครือข่าย คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่าย การประสานงานเครือข่าย ขอบข่าย และภารกิจความร่วมมือ การปฏิบัติงาน และการประเมินผล

2) กระบวนการบริหารเครือข่าย หมายถึง ส่วนที่อธิบายถึงวิธีการขั้นตอนการบริหารเครือข่ายที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์กร ขั้นตอนที่ 3 การประสานงาน ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินงาน และขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุง

2.1.3 เงื่อนไขความสำเร็จ หมายถึง ส่วนที่อธิบายถึง สิ่งที่ต้องคำนึงถึง และสิ่งที่ควรปฏิบัติ เพื่อให้การนำรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพศึกษาเกิดประสิทธิภาพ

2.2 ผลการตรวจสอบเบื้องต้น ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ โดยการประชุมสนทนากลุ่ม

2.2.1 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีความเหมาะสม

2.2.2 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าคู่มือการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

3.1 ผู้บริหาร และคณะครู โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีความคิดเห็นว่า ผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ อยู่ในระดับมาก

3.2 ผู้บริหาร และคณะครู โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีความคิดเห็นว่า ผลการดำเนินงานกิจกรรมที่เป็นไปตามขอบข่ายภารกิจตามรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

3.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ด้านคุณภาพผู้เรียน

3.3.1 ร้อยละของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ที่ได้ระดับ 3 ขึ้นไปใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลักของนักเรียนปีการศึกษา 2562 สูงกว่า ปีการศึกษา 2561 และสูงกว่าค่าเป้าหมายของโรงเรียน

3.3.2 คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติ O-NET ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 และปีการศึกษา 2562 สูงระดับประเทศ

3.3.3 ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในปีการศึกษา 2561 และปีการศึกษา 2562 ผ่านการประเมินระดับดีขึ้นไป สูงกว่าร้อยละ 80 เป็นไปตามเกณฑ์ค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

3.3.4 ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านคุณภาพนักเรียน ทั้งในปีการศึกษา 2561 และ ปีการศึกษา 2562 นักเรียนได้รับการสนับสนุน และพัฒนาตนเอง จนได้รับรางวัลจากการประกวด และการแข่งขันทักษะทางวิชาการ ในระดับชาติ และมีแนวโน้มสูงขึ้น

3.4 ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

4.1 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ พบว่า มีความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด

4.3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ พบว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

4.4 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ พบว่า มีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา สามารถอภิปรายผล แยกเป็น 4 ประเด็น ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

ผลจากการวิจัย พบว่า องค์ประกอบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำหนดสมาชิกเครือข่าย คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่าย การประสานงานเครือข่าย ขอบข่าย และภารกิจความร่วมมือการปฏิบัติงาน และการประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ซึ่งเป็นโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดขนาดใหญ่ ต้องบริหารสถานศึกษา เพื่อสนองความต้องการ และความคาดหวังของผู้ปกครอง ดังนั้นผู้บริหารและครู จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีภาวะผู้นำ มีความตระหนักในความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้การบริหารเครือข่าย จึงมีความจำเป็นในการจัดวางโครงสร้างการบริหารเครือข่ายที่เหมาะสม การกำหนดสมาชิกเครือข่าย คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่าย ที่เหมาะสมที่จะร่วมมือในการบริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีเป้าหมาย โดยมีคุณภาพของนักเรียนเป็นตัวบ่งชี้สำคัญของความสำเร็จ ตลอดจนการสร้างเชื่อมั่นของโครงการด้วยระบบการประกันคุณภาพของโรงเรียน การประสานงานเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเครือข่าย ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ชื่นพื้นฐาน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ชมรมศิษย์เก่า ที่ทำงานประสานกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และปฏิบัติงานตามขอบข่ายและภารกิจความร่วมมือ ที่วางแผนบูรณาการเข้ากับการบริหารสถานศึกษาทั้ง การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป ตลอดจน การปฏิบัติงานและการประเมินผลของเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพ ต้องดำเนินการตามแนวทางพัฒนาทั้ง 5 องค์ประกอบ จึงจะส่งผลให้การบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง และผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสรุปได้ว่ามีหลายปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดของคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553 : 33) ซึ่งได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมว่า ควรมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย 2) สมาชิก 3) ผู้ประสานงาน และคณะกรรมการ 4) กิจกรรม 5) ทรัพยากรเพื่อการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพของเครือข่าย สถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555 : 200) ได้กล่าวถึงการจัดระบบบริหารเครือข่าย ว่าองค์ประกอบสำคัญ คือ การจัดตั้งกลุ่มเครือข่าย การจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย การจัดระบบติดต่อสื่อสาร การจัดระบบการเรียนรู้ร่วมกัน และการจัดระบบสารสนเทศ ซึ่งผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2549) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาน ศึกษาชั้น

พื้นฐานขนาดเล็กพบว่า รูปแบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบหลักที่ 1 คือ ส่วนประกอบที่สำคัญของเครือข่ายความร่วมมือประกอบด้วย แกนนำ/ผู้นำเครือข่าย สมาชิก เครือข่าย บทบาทหน้าที่/ภาระหน้าที่ การมีส่วนร่วมของสมาชิก การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน องค์ประกอบหลักที่ 2 คือ ขอบข่ายและภารกิจด้านวิชาการ องค์ประกอบที่ 3 คือ กระบวนการปฏิบัติงานของเครือข่าย องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่ดีของแกนนำ และองค์ประกอบที่ 5 เทคนิคการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย สอดคล้องกับ วิวัฒน์ คลังวิจิตร (2556) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่าย มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางตอนบน พบว่าเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของ 3 องค์ประกอบ มีรายละเอียดดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 คณะบุคคลบริหารเครือข่าย องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายการดำเนินงานบริหารเครือข่าย องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินบริหารเครือข่าย

ในแต่ละองค์ประกอบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาล นครสวรรค์ มีส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารสถานศึกษาให้สูงขึ้น เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ อภิปรายได้ดังนี้

1.1 องค์ประกอบด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเครือข่ายความไว้วางใจนั้นจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ สมาชิกของเครือข่าย สอดคล้องกับพระมหาสุทิตย์ อาภากร (2547 : 85) กล่าวว่า จุดร่วมที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของความเป็นเครือข่าย ได้แก่ สมาชิก ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบเบื้องต้นของความเป็นเครือข่ายและ เป็นองค์ประกอบหลักที่ก่อให้เกิดความเป็นเครือข่าย ซึ่งต้องมีความเหมาะสมทั้งด้านขนาด จำนวน และโครงสร้างในการบทบาทหน้าที่ของสมาชิกของเครือข่าย สอดคล้องกับ ศักดิ์นิพนธ์ สว่างวงศ์ (2557 : 22) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักหนึ่งที่สำคัญของเครือข่ายร่วมมือ ได้แก่สมาชิก และโครงสร้างของเครือข่าย จะเห็นว่าในเรื่องขององค์ประกอบเกี่ยวกับสมาชิก และโครงสร้างของเครือข่าย ว่าสมาชิกควรมีลักษณะอย่างไร มีบทบาทอย่างไร ดังนั้นในการบริหารเครือข่าย จึงต้องการกำหนดจำนวน และหน้าที่ของสมาชิกเครือข่ายที่ชัดเจน ระบุหน้าที่ คุณลักษณะของสมาชิก มีการแสดงความคิดเห็นและรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อพัฒนาและบริหารเครือข่ายของตนเอง สอดคล้องกับบุญเพิ่ม สอนภักดี (2559) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 ได้แก่ องค์คณะบุคคลเครือข่ายความร่วมมือ เป็นการบริหารที่มีบุคคลหลายๆ ส่วน เข้ามาร่วมรับผิดชอบ กำหนดนโยบาย ร่วมตัดสินใจ ดำเนินการ เพื่อให้ฝ่ายปฏิบัติในหน่วยงานหรือองค์กรมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีกลุ่มเครือข่ายที่หลากหลาย ดังนั้นต้องมีการกำหนดสมาชิกในกลุ่มที่ชัดเจน เหมาะสม อย่างมีเป้าหมาย เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับธนา ประมุขกุล (2547 : 37) กล่าวถึงองค์ประกอบของเครือข่าย ว่า สมาชิกเครือข่าย เป็นสมาชิกแกนหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผลงานตามเป้าหมายเครือข่าย และสมาชิกเสริมที่เป็นฝ่ายสนับสนุน ดังนั้น โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ จึงต้องมีการกำหนดสมาชิกเครือข่าย โดยกำหนดจำนวนสมาชิก คุณลักษณะของสมาชิก วิธีการคัดเลือกสมาชิก กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกอย่างชัดเจน เพื่อให้การบริหารเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 องค์ประกอบด้านคุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่าย เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ จะต้องประกอบด้วยสมาชิกที่มีแหล่งที่มาที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ควรให้สมาชิก และผู้นำในการบริหารเครือข่ายมีคุณลักษณะที่เหมาะสม โดยผู้นำต้องสามารถโน้มน้าวให้ทุกคนในกลุ่มสมาชิกทำงานเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ตามเป้าหมาย สมาชิกภายในกลุ่มก็ต้องมีคุณลักษณะที่ดี สามารถเป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดี เพื่อที่จะประสานความร่วมมือที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เครือข่ายจึงต้องมีการคัดเลือกคนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมทั้งด้านความรู้ ความสามารถ การมีประสบการณ์ร่วมกับเครือข่าย และที่สำคัญ คือการเป็นที่ยอมรับนับถือและสามารถเป็นศูนย์รวมใจของคนในเครือข่ายได้ สอดคล้องกับ พิสิษฐ เทพไกรวัล (2554) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มี 6 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 5 กล่าวถึง คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย โดยมีแนวคิดว่าการปฏิบัติงานของเครือข่ายจำเป็นต้องมีผู้นำเครือข่ายเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเพื่อให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจสนับสนุนการปฏิบัติงานตามภารกิจให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะรวมไปถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้นำเครือข่าย และสอดคล้องกับ เพิ่มศักดิ์ บัวรัักษ์ (2559) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในองค์ประกอบด้านคุณลักษณะที่ดีของแกนนำเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการ ประกอบด้วย 1) มีความกระตือรือร้น 2) มีความคิดสร้างสรรค์ 3) มีความรู้และความเป็นผู้นำทางวิชาการ 4) การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 5) ความเป็นประชาธิปไตย 6) มีความรับผิดชอบ และ 7) มีความมุ่งมั่นต่อการทำงานให้สำเร็จ ดังนั้นคุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่าย จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ซึ่งสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ โดยส่งเสริมให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้วยการจัดบรรยาย การประชุมเชิงวิชาการ หรือการศึกษาดูงานจากสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของผู้นำ และสมาชิก ด้วยการประชุมอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมความรับผิดชอบ และความสามัคคี ด้วยการส่งเสริมทำงานร่วมกัน ตลอดจนส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงาน ด้วยการให้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

1.3 องค์ประกอบด้านการประสานงานเครือข่าย เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารเครือข่ายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ต้องมีการประสานงานเครือข่าย เพื่อจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่ดี ทั้งการสื่อสารระหว่างคนภายในองค์กรและคนนอกองค์กร เพื่อนำไปสู่การจัดให้มีระบบความร่วมมือที่ดี เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกเครือข่ายมีความเต็มใจที่จะร่วมมือในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีน้ำใจ ซึ่งในการสร้างระบบการประสานงานที่ดี โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ได้สร้างความตระหนัก และความเข้าใจการติดต่อสื่อสารกันภายในเครือข่าย ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีกลางประสานงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนสารสนเทศและความรู้ แลกเปลี่ยนและ

ระดมทรัพยากร ร่วมสร้างสรรค์และพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ มีการจัดระบบข้อมูลข่าวสาร ระบบการติดต่อสื่อสารและสารสนเทศ ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัย ประสานงานโดยมีศูนย์ประสานงานและเทคโนโลยี ตลอดจนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บทบาทของเครือข่ายและสมาชิกเครือข่ายให้สาธารณชน รับทราบถึงการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553 : 33) ที่กล่าวว่า ในเครือข่ายต้องมีผู้ประสานงาน ทำหน้าที่ประสานงาน บริหาร และจัดการเครือข่ายที่คัดเลือกโดยสมาชิก ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในลักษณะของคณะกรรมการเครือข่ายก็ได้ อาจจะมีศูนย์กลางประสานงานเพียงศูนย์เดียวหรือหลายศูนย์กลางก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกหรือขนาดของเครือข่ายและความเห็นร่วมกันของสมาชิก สอดคล้องกับ ปาริชาติ สถาปัตตานนท์ และชัยวัฒน์ธีระพันธุ์ (2546 : 13 อ้างถึงใน พระมหาสุหิตย์ อากาศโร, 2547 : 118-120) ที่กล่าวว่า การจัดระบบข้อมูลข่าวสาร ระบบการติดต่อ สื่อสารและสารสนเทศเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อความยั่งยืนของเครือข่าย เพราะจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทราบถึงกิจกรรมความเคลื่อนไหวของเครือข่ายการเชื่อมโยงการทำงานของเครือข่ายจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ในการเชื่อมโยงที่เหมาะสม โดยอาจเชื่อมต่อกันผ่านการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ การเชื่อมต่อ โดยมี ศูนย์ประสานงาน และการเชื่อมต่อโดยเทคโนโลยี

1.4 องค์ประกอบขอบข่ายและภารกิจความร่วมมือ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการระบุดำเนินการของภาระงานในการร่วมกันปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยกำหนดภารกิจความร่วมมือในแต่ละขอบข่ายให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ซึ่งในการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์นั้น ได้มีขอบข่ายและภารกิจความร่วมมือบูรณาการกับการบริหารสถานศึกษาครอบคลุมทั้ง 4 กลุ่มงาน อันได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารทั่วไป งานบริหารบุคคล และงานบริหารงบประมาณ ซึ่งในการทำงานของเครือข่ายได้มีวางแผนกรอบกิจกรรมการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของพระมหาสุหิตย์ อากาศโร (2547, หน้า 85) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายประการหนึ่ง ต้องเน้นการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนในองค์ประกอบของความเป็นเครือข่าย จะต้องมีการพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับ วิวัฒน์ คลังวิจิตร (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางตอนบน มี 3 องค์ประกอบคือ คณะบุคคลบริหารเครือข่ายที่ประกอบด้วยองค์ประกอบคณะบุคคลและบทบาทหน้าที่ ขอบข่ายการดำเนินงานบริหารเครือข่าย กระบวนการดำเนินบริหารเครือข่าย และปัจจัยที่ช่วยในการบริหารเครือข่าย มีภาวะผู้นำ นโยบาย และกลยุทธ์ สมาชิกองค์การ พันธมิตรและทรัพยากร สอดคล้องกับ บุญเพิ่ม สอนภักดี (2559) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 องค์คณะบุคคลเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 3 แนวทางการจัดการศึกษาตลอดชีวิต และองค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารของเครือข่ายความร่วมมือ และ สอดคล้องกับ เพิ่มศักดิ์ บวรภักษ์ (2559) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในองค์ประกอบด้าน

ขอขยายและภารกิจด้านวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผล 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและการวิจัย 5) การสนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้และวิทยากร 6) การนิเทศการศึกษา และ 7) การพัฒนาระบบการประกันประสิทธิภาพวิชาการ

1.5 องค์ประกอบด้านการปฏิบัติงานและการประเมินผล เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการสำคัญในการดำเนินงานของเครือข่าย ส่วนกระบวนการวัดการปฏิบัติงานตามที่ได้มีการวางแผนไว้กระทำเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการปฏิบัติงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยครอบคลุมการวัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐานที่กำหนด และการแก้ไขหรือปรับปรุงสิ่งที่ผิดพลาดไปจากมาตรฐานเครือข่ายต้องการการติดตามผล และประเมินผลเป็นประจำ สม่ำเสมอ และถี่ถ้วน ซึ่งไม่ใช่เพียงแต่ประเมินความสอดคล้องของแผนการทำงานกับวัตถุประสงค์อย่างต่อเนื่องเท่านั้น แต่ควรมีการประเมินความก้าวหน้า และความสำเร็จของเครือข่ายเป็นระยะ ๆ ด้วย โดยกระบวนการกำหนดวิธีและเครื่องชี้วัด ประสิทธิภาพของกิจกรรมเครือข่ายเป็นเรื่องที่สมาชิกเครือข่ายทุกคน ต้องเข้ามามีส่วนร่วมเรียนรู้ และกำหนดแนวทางที่ชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของสมบรูณ์ บุรศิริรักษ์ (2558 : 16) กล่าวว่า หลักการแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญในการบริหารเครือข่ายการศึกษา ในขั้นตอนที่ 3 ขั้นร่วมดำเนินงานและกำกับติดตาม เป็นขั้นตอนสำคัญในการนำแผนงาน / โครงการที่เตรียมการไว้มาปฏิบัติเพื่อสร้างความร่วมมือของเครือข่ายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับพิสิฐ เทพไกรวัล (2554) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการ ศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษานานาชาติ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 6 ได้แก่ การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้เครือข่ายดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้การปฏิบัติงานมีเป้าหมายหรือทิศทางร่วมกันที่ชัดเจน และสอดคล้องกับพระมหาสุทิตย์ อาภากร (2547) ได้กล่าวถึงกระบวนการทำงานของเครือข่ายต่าง ๆ ว่ามีลักษณะร่วมกันใน 4 ประเด็น คือ 1) กระบวนการทำงานที่เชื่อมประสานจุดเล็กและขยายไปสู่หน่วยใหญ่ 2) การรักษาสัมพันธภาพที่สร้างความรู้ ความหมาย และโลกทัศน์ร่วมกัน 3) การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัว และ 4) การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวเพื่อสร้างกระบวนการทำงาน นวัตกรรมและวาทกรรมในการพัฒนา ฉะนั้นกระบวนการปฏิบัติงานที่สำคัญของเครือข่ายจึง ประกอบด้วย กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดเป้าหมาย กำหนดบทบาทหน้าที่ กำหนดวิธีการสื่อสาร และกลไกการประสานงาน ให้ความรู้ความเข้าใจในแผนการปฏิบัติ และประเมินผล กำหนดแผนปฏิบัติการ และวางระบบการประเมินผล

2. การสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งผลให้ได้ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ และนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารต่าง ๆ มาสร้างเป็นส่วนต่าง ๆ ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย หลักการ และ

วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วยองค์ประกอบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ และกระบวนการบริหารเครือข่าย และส่วนที่ 3 เจาะลึกความสำเร็จ ซึ่งตรวจสอบเบื้องต้นด้วยการประชุมสนทนากลุ่ม ได้ให้คำแนะนำ และปรับปรุงรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีความเหมาะสม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ว่ามีลักษณะของโครงสร้าง ประกอบด้วย องค์ประกอบการบริหารเครือข่าย และกระบวนการบริหารเครือข่าย ที่มีแนวทางการพัฒนาตามตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบ ส่งผลให้โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ สามารถดำเนินงานในการบริหารเครือข่าย บรรลุเป้าหมาย โดยส่วนที่ 1 ที่เป็นส่วนนำ เป็นการกำหนดกรอบในการพัฒนารูปแบบ ซึ่งเป็นหลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ ในแนวคิดและในการบริหารเครือข่าย ให้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนก่อนที่จะนำรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพ ไปใช้ในการปฏิบัติจริงในโรงเรียน ผู้วิจัยได้ประยุกต์เอาหลักการของการบริหารแบบมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดแนวทางการบริหารเครือข่าย หลักการพื้นฐานของรูปแบบได้แก่ การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การสร้างความไว้วางใจ การประสานงานความร่วมมือ และการวัดผลการดำเนินงาน ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา เป็นการแสดงถึงรายละเอียดขององค์ประกอบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพ และกระบวนการบริหารเครือข่าย โดยอธิบายถึงวิธีการ ขั้นตอนการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้บริหาร บุคลากร สมาชิกเครือข่าย เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ ภารกิจที่ต้องดำเนินการตามรูปแบบนี้ ตามแนวคิดวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ส่วนในกระบวนการบริหารเครือข่าย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์กรขั้นตอนที่ 3 การประสานงาน ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินงาน และขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุง ส่วนประกอบที่สำคัญ อีกส่วนหนึ่งคือ ส่วนที่ 3 เจาะลึกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานในส่วนที่ 2 ประสบความสำเร็จ จะเห็นได้ว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผ่านการสร้างอย่างมีเป้าหมาย ดังนั้น ส่วนประกอบทั้ง 3 ส่วนนั้น เป็นรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีความเหมาะสมในการขับเคลื่อนการบริหารเครือข่าย ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ชีระชัย ช่วงบุญศรี (2557) ได้วิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาคประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก และ 2 เจาะลึกความสำเร็จ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 เป้าหมายเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค องค์ประกอบที่ 3 เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค องค์ประกอบที่ 4 คณะกรรมการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค องค์ประกอบที่ 5 กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การจัดองค์กร 3) การลงมือปฏิบัติ 4) การประเมินผล 5) การปรับปรุง 6) การรายงาน 7) การประสานงาน เจาะลึกความสำเร็จที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค และเจาะลึกความสำเร็จที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค สอดคล้องกับ สันติ อินทร์สุภา (2559) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

ของศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่ามี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ โครงสร้างการบริหาร ของศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา ขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการ และกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับ จิรภัทร มหาวงศ์ (2559) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหาร เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของเครือข่าย ประกอบด้วยหลักการมีส่วนร่วม หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล และหลักความรับผิดชอบ 2) ลักษณะของเครือข่าย 3) คณะกรรมการบริหาร เครือข่าย ประกอบด้วย คณะกรรมการระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บทยบาทหน้าที่ คณะกรรมการระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา คณะกรรมการระดับกลุ่มเครือข่าย และบทยบาทหน้าที่คณะกรรมการระดับกลุ่มเครือข่าย 4) ขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ประกอบด้วย ความร่วมมือในการใช้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ความร่วมมือในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ความร่วมมือการจัดการเรียนรู้และ ความร่วมมือ การใช้แหล่งเรียนรู้ และ 5) กระบวนการบริหารเครือข่าย ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การประสานงาน การดำเนินงาน และการปรับปรุง

3. การทดลองใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

จากผลการทดลองใช้รูปแบบ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง และชมรมศิษย์เก่า ศึกษาคู่มือ และสามารถดำเนินการตามแนวทางการนำไปใช้เป็นไปตามองค์ประกอบการบริหารเครือข่าย และกระบวนการบริหารเครือข่าย มีติดตามประเมินผล เพื่อนำสู่การปรับปรุง ในแต่ละแนวทางการดำเนินการขององค์ประกอบ กระบวนการ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจัง และติดตามอย่างต่อเนื่อง

ผลการประเมินด้านคุณภาพผู้เรียน หลังจากทดลองใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีแนวโน้มสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างปี การศึกษา 2561 และปีการศึกษา 2562 เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เฉลี่ย 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลักสูงขึ้น คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติ O-NET ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าระดับประเทศ นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันทางวิชาการและทักษะทางด้านอื่น ๆ ในระดับชาติ นักเรียนทุกระดับชั้น ร้อยละ 80 ขึ้นไป ผ่านการประเมินคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ จะเห็นได้ว่า ผลผลิตด้านคุณภาพผู้เรียน เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีแนวโน้มสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา เริ่มตั้งแต่ การกำหนดสมาชิกเครือข่าย คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่าย เพื่อให้เครือข่าย มีสมาชิกที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม มีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการปฏิบัติงาน ร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แสวงหาแกนนำและสมาชิกเครือข่ายที่มีภาวะผู้นำที่ดี โดย การคัดเลือกในระดับห้องเรียน และระดับสถานศึกษา จนได้สมาชิกเครือข่ายที่เหมาะสม ผู้บริหารและ คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย ทำหน้าที่เสริมสร้างความสามัคคีในการทำงานของสมาชิกเครือข่าย

เสริมสร้างความเสียสละของสมาชิกเครือข่ายทั้งร่างกาย สติปัญญาและทุนทรัพย์หรือทรัพยากร โดยการสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย การปฏิบัติงานของสมาชิกเครือข่ายมีการตัดสินใจร่วมกันในการกำหนดเป้าหมายของกิจกรรม การให้สมาชิกเครือข่ายความเป็นอิสระในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานที่ตนรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานด้านการประสานงาน เครือข่าย สมาชิกของเครือข่ายในแต่ละกลุ่มมีวิธีการในการประสานงานโดยใช้ศูนย์การปฏิบัติงานของกลุ่มเครือข่าย และการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร ระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ระหว่างกลุ่มเครือข่าย ระหว่างเครือข่ายกับผู้บริหารและคณะครู โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ เพื่อให้การวางแผนขอข้อยกเว้นและภารกิจความร่วมมือ ซึ่งครอบคลุมการบริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 กลุ่มงาน โดยการบริหารเครือข่ายตามขอข้อยกเว้นและความร่วมมือนั้น นำสู่การปฏิบัติในรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 15 กิจกรรม ซึ่งมีการปฏิบัติงานร่วมกันกับโรงเรียน นำสู่องค์ประกอบด้านการปฏิบัติงานและการประเมินผลที่มีการกำหนดพฤติกรรมการปฏิบัติงาน การมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบของสมาชิกในเครือข่าย มีการติดตามประเมิน ผลการปฏิบัติงาน ทั้งในระดับการวางแผน การปฏิบัติงาน และการประเมินผลผลิตของกิจกรรม และโครงการอย่างสม่ำเสมอ จากการดำเนินงานของรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ จึงส่งผลต่อผลผลิตด้านคุณภาพนักเรียน ผลการดำเนินงานของ 15 กิจกรรมตามขอข้อยกเว้นความร่วมมือ มีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก และผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ Cheng (2000) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารภารกิจต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนตัวแทน คณะครูผู้ปกครอง ชุมชน ซึ่งมารวมตัวเป็นคณะกรรมการโรงเรียนได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจและรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพนักเรียนมีประสิทธิผลสูงขึ้น สอดคล้องกับ สันติ อินทร์สุภา (2559) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ หรือครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ เห็นว่าหลังการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในมีสภาพการปฏิบัติในการดำเนินการด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ น้ำฝน กันมา (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพื้นฐาน : กรณีศึกษา พะเยาโมเดล พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนร่วมกันดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ มีการทำงานร่วมกันแบบพันธมิตร และเกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการ PDCA กระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจของสมาชิกเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการศึกษา พบว่า มีความ

พึงพอใจในการดำเนินงาน ได้รับประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วม และนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางานในอนาคต

4. การประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

จากการประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการ พบว่า ผลการประเมินรูปแบบในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะรูปแบบดังกล่าว ได้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ มาอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ รวมทั้งในการสร้างรูปแบบ มีกรอบแนวคิด หลักการ จากทฤษฎีของนักวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนการได้รับการตรวจสอบและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากการประชุมสนทนากลุ่ม ตลอดจนได้มีการนำสู่การทดลองใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ เป็นระยะเวลา 2 ปี การศึกษา ได้แก่ ในปีการศึกษา 2561 และปีการศึกษา 2562 ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านคุณภาพนักเรียน มีแนวโน้มพัฒนาสูงขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับเป้าหมายและความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ส่งผลทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นต่อรูปแบบว่ามีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ จิรภัทร มหาวงค์ (2559) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร บนพื้นที่สูงมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และ วรณิกา อภัยภักดิ์ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายการประเมิน พบว่า รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนี้ ผู้เกี่ยวข้องยังมีข้อเสนอแนะต่อการนำไปใช้ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ หลายประการ ได้แก่ เป็นรูปแบบที่ปฏิบัติได้จริง และเกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของเครือข่าย รูปแบบมีแนวทางชัดเจนในการพัฒนาภาวะผู้นำ และคุณลักษณะที่ดีของสมาชิกเครือข่าย ที่เหมาะสมในการบริหารเครือข่าย ในการปฏิบัติตามรูปแบบนี้ ส่งเสริมความร่วมมือของผู้ปกครองนักเรียนในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ และร่วมประเมินในการบริหารสถานศึกษา ในการร่วมกันพัฒนาคุณภาพของนักเรียนอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน สอดคล้องกับ Brittingham (1998) ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนที่ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาและมีความคาดหวังที่สำคัญ ที่จะให้นักเรียนมีคุณภาพและพัฒนาปรับปรุงอย่างมีคุณภาพ และพัฒนาปรับปรุงอย่างมีคุณภาพ และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองและชุมชนจะต้องตระหนัก คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม

ด้านสังคม อารมณ์ และความเจริญก้าวหน้าของเด็กในด้านวิชาการของเด็กการพัฒนาสถานะของเด็กเยาวชน และครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนบ่งชี้ถึงการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีความสำคัญ และมีส่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ดังนั้น ควรนำมาเป็นแนวทางในการบริหารเครือข่าย เพื่อให้การดำเนินงานชัดเจน มีรูปแบบ และส่งผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 ผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารเครือข่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์กร อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นการจัดทำโครงสร้างการบริหารเครือข่าย เพื่อมอบหมายหน้าที่ รับผิดชอบในการดำเนินงานการบริหารเครือข่ายให้ชัดเจน ควรมีการนำไปปรับปรุง โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลร่วมกันของสมาชิกในเครือข่าย เพื่อสร้างความร่วมมือและจัดโครงสร้างของเครือข่ายให้มีความเหมาะสม และสามารถตอบสนองต่อการประสานความร่วมมือ ลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างสมาชิกและเครือข่าย และสามารถสร้างการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม และทั่วถึงได้

1.3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีความพึงพอใจสูงขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการบริหารเครือข่าย คือ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของการทำงานตามรูปแบบ โรงเรียนควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของเครือข่าย เผยแพร่ประชาสัมพันธ์บทบาทของเครือข่ายและมวลสมาชิก ตลอดจนการส่งเสริมให้เครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ระดมความร่วมมือและสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานแก่สมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดรูปแบบ ช่องทาง และระยะเวลาในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะทำให้การบริหารเครือข่ายดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถขยายเครือข่ายสมาชิกให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้มากขึ้น

1.4 จากผลการพัฒนารูปแบบที่มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์นั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัย ประยุกต์ใช้โดย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำรูปแบบไปศึกษา ตามคู่มือเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริง ผู้บริหารโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องทุกคนควรมีการประชุมชี้แจง ครู และบุคลากรเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการบริหารเครือข่ายเพื่อช่วยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากสรุปและอภิปรายผล เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ควรศึกษาการวิจัยเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

2.1 ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อศึกษาเพื่อเปรียบเทียบ ทั้งในระดับก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ สู่การพัฒนา รูปแบบการบริหารเครือข่ายที่สอดคล้องกับบริบท สภาพปัญหา และความต้องการของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากขึ้น

2.2 ควรทำวิจัยเชิงสถิติในการหาปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอดให้การบริหารเครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ